

TANMENETJAVASLAT

Kleininger Tamás

**Európán kívüli konti-
nensek földrajza**

Európa földrajza

Magyarország földrajza

című tankönyveihez

Óraszám	Az óra anyaga	Előzetes ismeretek	Új fogalmak, követelmények	Összefüggések	Kötelező topográfia	Megjegyzés, kiegészítés
Európán kívüli kontinensek földrajza						
1.	Hogyan használd ezt a könyvet?					
2.	Év eleji ismétlés					
3.	Ázsia megismerése (olvasmány)		Felfedezők Ázsiában: Marco Polo, Ibn Battúta, Vasco da Gama, Julianus barát, Kőrösi Csoma Sándor, Reguly Antal, Stein Aurél, Lóczy Lajos, Vámbéry Ármin, Cholnoky Jenő, Princz Gyula, Baktay Ervin, Germanus Gyula			
4.	Ázsia fekvése, határai, partvonala, felszínének kialakulása	Kontinensek, szigetek. Óceánok, tengerek. Földrajzi fókuszát. Tagolatlan tengerpart	Ázsia területe 44 millió km ² , Eurázsia (54,9 millió km ²), Ázsia részei	Ázsia nevének eredete. Európa és Ázsia határainak problémája	Indiai-óceán, Ural-hegység, Ural-folyó, Kaszpi-tenger, Kaukázus, Jeges-tenger, Bering-szoros, Vörös-tenger, Szezei-csatorna, Földközi-tenger, Égei-tenger, Boszporusz, Dardanellák, Fekete-tenger Félszigetek: Kis-Ázsia, Arab-félsziget, Hinduszáni-félsziget, Indokínai-félsziget, Maláj-félsziget, Koreai-félsziget, Kamcsatka-félsziget, Tajmír-félsziget Szigetek: Ceylon, Nagy-Szunda szigetek (Szumátra, Jáva, Borneo, Celebesz), Kis-Szunda szigetek, Fülöp-szigetek, Taiwan, Japán-szigetek, Szahalin, Kuril-szigetek Tengeröblök: Perzsa- (Arab)-öböl, Ádeni-öböl, Bengál-öböl, Ománi-öböl, Thai-öböl, Vietnami-öböl	
5.	Ázsia felszínének kialakulása	Földtörténeti idők. Ósföld, röghegység, lánchegység, alföld fogalma. Gyűrődés, vetődés. Kőzetlemezek mozgásai. Táblás vidék		Külső erők pusztító munkája – mai felszín. Tiensan kettős emelkedése. Kőzetlemezek mozgásai, hegységek, szigetek, vulkánok keletkezése	Arab-félsziget, Dekkán-fennsík, Dél-kínai-hegyvidék, Közép-szibériai fennsík, Kambodzsi-rög, Ural, Tiensan, Kunlun, Altáj, Szaján, Bajkál-tó körüli hegységek, Eurázsiai-hegységrendszer, Himalája, Csomolungma 8848 m, Tibet, Pacifikus-hegységrendszer, Mariana-árok 11 034 m, Nyugat-szibériai-alföld, Kínai-alföld, Hinduszáni-alföld, Turáni-alföld, Mezopotámia	

Óraszám	Az óra anyaga	Előzetes ismeretek	Új fogalmak, követelmények	Összefüggések	Kötelező topográfia	Megjegyzés, kiegészítés
6–7.	Ázsia éghajlata	Éghajlat, időjárás, a szél és a csapadék keletkezése Éghajlatalakító tényezők Földünk éghajlati övezetei	Hideg övezet: állandóan fagyos és tundra éghajlat Mérsékelt övezet: tajga, kontinentális, mediterrán, monszun éghajlat Forró övezet: egyenlítői, sivatagi éghajlat Hegyvidéki éghajlat Monszun szélrendszer	Napsugarak hajlásszöge – felmelegedés. Monszun szélrendszer, rizstermesztés – a lakosság élelmezése. Szárazföld és tenger eltérő felmelegedése – monszunszélrendszer. Tengerrektől távoli medencékben mérsékelt övi sivatag		Verhोजanskj, Ojmjakon
8.	Ázsia vízrajza	Vízgyűjtő terület, lefolyástalan vidék. Tavak keletkezési módjai. Delta- és tölcser-torkolat	Sós vízü tavak	Vízben úszó anyag – a folyószíne. Vetődéses árkok – mély tavak. Éghajlat – folyók vízjárása	Ob, Jenyiszej, Léna, Amur, Sár-ga-folyó, Jangce, Vörös-folyó, Mekong, Irrawaddy, Brahmaputra, Gangesz, Indus, Tigris	Amu-darja, Szir-darja
9.	Ázsia természetes növényzete és állatvilága (olvasmány)		Állandóan fagyos táj, tundra, tajga. Mérsékelt övezet. Trópusi őserdő. Sivatatag. A hegyvidék növényzete és állatvilága	Éghajlat övezetes váltakozása – természetes növényzet és állatvilág váltakozása		
10.	Ázsia lakossága		Ázsia lakossága 3450 millió Mongolidok, negridek, ausztrálidok, európidok Buddhizmus, hinduizmus, mohamedán vallás	Éghajlat, népsűrűség. Eltérő népek, eltérő külső, nyelv és vallási szokások	Gangesz, Mekka Ázsia részei: Észak-, Kelet-, Dél-, Délnyugat-, Belső-Ázsia	
11.	Délnyugat-Ázsia	Kontinens, sziget, óceán, lánchegység fogalma. A mérsékelt övezet éghajlatai Delta- és tölcser-torkolat Sivatag. Időszakos folyó	A kőolaj szerep Mezőgazdaság a száraz vidékeken	Vallás – életforma. Éghajlat – mezőgazdaság. Földrajzi fekvés – gazdasági, politikai gondok	Arab-félsziget. Eurázsiai-hegységrendszer, Anatóliai-magasföld, Örmény-felvidék, Iráni-fel-föld, Pamír, Szíriai-árok, Jordán-árok, Holt-tenger, Mezopotámia, Tigris, Eufrátesz	A kőolaj felhasználása
12.	Izrael		Szokásos országmegismerés. Mélyföld. Csepegtető öntözés. Zsidó vallás	Éghajlat – gazdasági élet. Vallási és területi problémák	Izrael, Jeruzsálem, Tel-Aviv, Jordán-folyó, Holt-tenger, Tiberiás-tó	Kibuc, mosav Názáret, Betlehem, Haifa, Akka, Eilat
13–14.	Dél-Ázsia Sri Lanka a „Kelet Gyöngye” (olvasmány)	Lánchegység, alföld. Külső és belső erők munkája	Dzsungel. Buddhizmus, hinduizmus. Kaszt Szokásos országmegismerés: India	Monszunszélrendszer. Vallási szokások – mai életforma – mezőgazdaság. Éghajlat – népsűrűség	Hindusztáni-félsziget, Eurázsiai-hegységrendszer, Himalája, Indus-alföld, Hindusztáni-alföld, Dekkán, Ceylon. Indus, Gangesz Delhi, Bombay, Madras, Calcutta	Assami-síkság, Bengáli-alföld Brahmaputra Ahmedabad, Hyderabad, Nagpur, Varanasi, Agra

Óraszám	Az óra anyaga	Előzetes ismeretek	Új fogalmak, követelmények	Összefüggések	Kötelező topográfia	Megjegyzés, kiegészítés
15.	Japán	Kontinensek vándorlása, lemezszegélyek találkozása, vulkánosság, vulkáni működés	Szokásos országmegismerés. Óriásváros. Csúcs-technológia	Kőzetlemezek vándorlása – szigetek keletkezése. Kutatás-fejlesztés – fejlett technológia. Kis terület – hatékonyabb mezőgazdaság. Halban gazdag tenger – halászat	Japán – Tokio Japán áruk Fuji 3776 m	Sapporo, Yokohama, Nagoya, Kyoto, Osaka, Kobe, Fukuoka
16–17.	A kistigrisek	Ipari ágazatok	Országmegismerés: Koreai Köztársaság, Tajwan, Szingapúr és a Kínához tartozó Hongkong	Kutatás-fejlesztés – fejlett technológia	Koreai Köztársaság, Szöul, Tajwan, Tajpej, Szingapúr, Kína, Hongkong	Lop Nor tó. Kínai Nagy Fal, Szugari-folyó Történelem koncentráció
18.	Második hullámban iparosodó országok Délkelet-Ázsiában (olvasmány)				Malaysia, Thaiföld, Indonézia, Fülöp-szigetek	
19–20.	Kína	Lánchegység, röghegység, alföld, ősföld fogalma Sivatag Éghajlat, időjárás. Az éghajlatok típusai	A Föld legnépesebb országa: 1 milliárd 200 millió fő Lőszformák. Kínai kultúra Szokásos országmegismerés	Népesedési problémák Külső rök felszínformálása Övezetes éghajlat – övezetes mezőgazdaság A bambusz felhasználása	Kína – Peking. Nyugat- és Kelet-Kína, Himalája, Tibet, Kunlun, Tien-san, Dzsungária, Takla-Makán, Góbi-sivatag, Mandzsúria, Kínai-alföld, Dél-kínai-hegyvidék, Hajnan, Sárga-folyó, Jangce	
21–22.	Összefoglalás. Ázsia					
23.	Ázsia – ellenőrzőlap					
24.	Afrika megismerése (olvasmány)					
25.	Afrika fekvése, felszíne,	Földközi-tenger, Indiai-óceán, Atlanti-óceán	Afrika területe 30 millió km ² Tagolatlan part. Ósföld Táblás vidék. Vetődés, gyűrődés folyamata. Földtörténeti idők. Tengersizor A sivatag fogalma	Külső és belső erők munkája Hőingás, aprózódás Zuhatok, hajózási problémák	Gibraltári-szoros, Szezei-csatorna, Vörös-tenger, Szomáliai-félsziget, Guineai-öböl, Ádeni-öböl Szigetek: Zanzibár, Pemba, Madagaszkár, Madeira, Kanári-szigetek, Zöldfoki-szigetek, Szent Ilona-sziget Atlasz-hegység, Szahara, Szudán, Guineai-öböl partvidéke, Kongó-medence, Északkelet-Afrika Kilimandzsáró 5895 m, Teleki-vulkán Dél-Afrika, Namib-sivatag, Fok-hegység, Kalahári-medence	
26.	Afrika felszínének kialakulása	Röghegység, lánchegység, dombság, alföld				

Óraszám	Az óra anyaga	Előzetes ismeretek	Új fogalmak, követelmények	Összefüggések	Kötelező topográfia	Megjegyzés, kiegészítés
27–28.	Afrika éghajlata	Trópusi éghajlati övezet. Időjárás. Éghajlat. Évi közepes hőmérséklet. Évi hőingás Forró (trópusi) övezet Mérsékelt övezet Napi hőingadozás	A mediterrán éghajlat jellemzői. Passzát szélrendszer. Egyenlítői éghajlat Trópusi őserdő. Szavanna éghajlat. Hegyvidéki éghajlat. Hóhatár	Földrajzi szélesség – éghajlat Csapadákeloszlás. Ellentétes évszakok az északi és a déli félgömbön A meleg levegő áramlása, passzát szél. Éghajlat – természetes növényzet. Tengerszint feletti magasság – hőmérséklet		
29.	Afrika vízrajza	zuhatag, delta- és tölcser-torkolat. Tavak keletkezési módjai	Időszakos folyó. lefolyástalan terület. Apály-dagály. Vizesés, oázis	Éghajlat – vízjárás – a folyók gazdasági haszna	Nílus, Asszuán, Kongó, Niger, Zambézi, Viktória-zuhatag, Tanganyika, Nyasza, Albert-tó, Edward-tó, Csád-tó, Viktória-tó	
30.	Afrika növényzete és állatvilága (olvasmány)		Trópusi őserdő: rotang, ébenfa, szantál, kólafa, olajpálma, rafiapálma, orchidea, mangrove, csimpánz, gorilla, papagáj, elefánt, orrszrvú, párduc, víziló, okapi, krokodil, cecelég, álomkór-ostoros Szavanna: majomkenyérfa, akác, elefántfű, kafferbivaly, zsiráf, antilop, zebra, pávián, oroszlán, gepárd, hiéna, sákál, keselyű, strucc, flamingó, koronás daru, marabu, természet, sáska Sivatag: tamariszkusz, mannazuzmó, datolyapálma, ugróegér, skorpió, sivatagi róka, teve Mediterrán éghajlat: paratölgy, olajfa, citrusfélék, kaméleon			Koncentráció a biológiával
31.	Afrika lakossága		Őslakók, bevándorlók. Afrika lakossága 720 millió Fehér-Afrika, Fekete-Afrika Népesedési problémák	Éghajlati adottságok Népsűrűség		Koncentráció a történelemmel. Gyarmatosítás
32.	Afrika gazdasági élete	Ásványkincsek térképjelei	Terméshozam. Faluközösségi kapás földművelés. Árutermelő ültetvényes gazdálkodás. Övezetes mezőgazdaság Bányászat: arany, gyémánt, uránérc, rézérc, bauxit, foszfát, kőolaj, földgáz Trópusi és mediterrán gazdasági növények	Éghajlat – mezőgazdasági termelés Ásványkincsek térképjelei	Dél-Afrikai Köztársaság, Zambia, Zaire, Guinea, Marokkó, Algéria, Líbia, Nigéria	Fejlődő ország. Száhel-övezet

Óraszám	Az óra anyaga	Előzetes ismeretek	Új fogalmak, követelmények		Összefüggések	Kötelező topográfia	Megjegyzés, kiegészítés
33.	Arab Afrika	A lánchegység jellemzői Mediterrán, kontinentális, sivatagi, egyenlítői éghajlat	Külső erők felszínformálása A kőolaj szerepe. Szokásos országmegismerés		Éghajlat – mezőgazdaság – élelmiszeripar. Ásványkincsek – ipar. Éghajlat – turizmus. Vallás – helyi szokások	Egyiptom, Kairó, Nílus, Asszuán, Szezi-csatorna, Alexandria	
34.	Fekete Afrika	Kapás földművelés. Egyenlítői és szavanna éghajlat. A kőolaj felhasználhatósága	Vallási ellentétek. Környezeti károkozás a fejletlen gazdaság miatt		Rossz természeti feltételek – rossz gazdasági helyzet. Környezeti károkozás – közömböség a környezeti problémák iránt	Nigéria, Abuja, Lagos	
35.	Északkelet-Afrika és Kelet-Afrika (olvasmány)				Állatvilág – vadvédelem – turizmus		
36.	Dél-Afrika	Szigetek, kontinensek. Óceánok, tengerek	Hideg-meleg tengeráramlás Fekete és fehér bőrű lakosság együttélése. Farm. Szokásos országmegismerés		Emberek külső megjelenése – tolerancia. Éghajlat – növénytermesztés	Kalahári-medence, Namib-sivatag, Dél-afrikai Köztársaság – Pretoria, Fokváros, Durban, Johannesburg	Dél-afrikai magasság
37.	Szigetek az Indiai- és az Atlanti-óceánban (olvasmány) Az ötödik kontinens (olvasmány)		Magyar emlékek: Benyovszky Móric (Madagaszkár) lv. Károly király (Madeira) Történelmi emlék: Napóleon (Szent Ilona-sziget)			Madagaszkár, Madeira, Kanári-szigetek, Zöldfoki-szigetek, Szent Ilona-sziget, Azori-szigetek	
38.	Ausztrália	Kontinens, sziget, óceán, tenger. Földünk félgömbjei, fókálózata. Tagolt és tagolatlan tengerpart. Ósföld, röghegység, táblás vidék Éghajlati övezetek a Földön A sivatag fogalma	Ausztrália területe 7,7 millió km ² , lakossága 17 millió James Cook tevékenysége Hármas tagolódású felszín Hurrikán. Lefolyástalan terület. Artézi kút. Különleges élővilág		Leszálló légáramlás a Baktérítő mentén – szárazság. Éghajlat – természetes növénytakaró. Elszigeteltség – különleges állatvilág	Ausztrál-Canberra, Indiai-óceán, Tasman-, Korall-, Arafura- és Timor-tenger, Tasmania szigete, Nagy-korallzátony, Nagy-Vízválasztó-hegység, Ausztrál táblás vidék, Ayers-Rock, Murray, Darling, Eyre-tó, Ausztrál-alföld	Arnhem-föld, York-félsziget, Carpentaria-öböl, Nagy-Ausztrál öböl, Nagy-Artézi-medence, Nyugat-auztráliai ősföld
39.	Ausztrália gazdasági adottságai		Ausztrál néger. Farm Transzkontinentális út és vasút. Szokásos országmegismerés. Államszövetség		Természeti viszonyok – a lakosság elhelyezkedése	Perth, Adelaide, Melbourne, Sydney, Brisbane	Geelong
40.	Óceánia természeti adottságai	Kontinens, sziget, óceán, tenger. A Föld éghajlati övezetei. A csapadék keletkezése. Kőzetlemezek találkozása	Óceánia területe 80 millió km ² , a szigetek területe 1,3 millió km ² , lakossága 10 millió Vulkanikus sziget, korall sziget. A korall életmódja. Atoll, lagúna, tájfun. Különleges élővilág		Kőzetlemezek mozgása – szigetívek keletkezése. A kókuszpálma hasznosítása	Melanézia, Új-Guinea, Új-Zéland, Mikronézia, Marianna-szigetek, Polinézia, Húsvét-szigetek, Hawaii-szigetek	Új-Kaledónia, Bismarck-, Salamon-, Fidzsi-szigetek, Új-Hebridák, Karolina-, Marschall-, Gilbert-szigetek, Nauru, Óceán-sziget, Ellice-sziget, Szamoa, Tonga, Kermadec, Phoenix, Tokelau, Cook, Tuvalu-szigetek, Sor-szigetek, Társaság-szigetek, Tuamutu, Papatea, Pitcairn-szigetek

Óraszám	Az óra anyaga	Előzetes ismeretek	Új fogalmak, követelmények		Összefüggések	Kötelező topográfia	Megjegyzés, kiegészítés
41.	Óceánia gazdasági élete		Dátumválasztó Trópusi mezőgazdaság		Turizmus – hatalmas bevétel Időzónák átlépése – időszámítási problémák Atomkísérletek – környezet-szennyezés	Pápua Új-Guinea, Új-Zéland – Wellington, Tahiti, Fidzsi-szigetek, Hawaii – Honolulu, Húsvét-szigetek, Bikini-sziget	
42–43.	Összefoglalás. Afrika, Ausztrália és Óceánia						
44.	Afrika, Ausztrália és Óceánia – ellenőrzőlap						
45.	Amerika rövid történelme (olvasmány)		Indiánok, eszkimók		Növények származása		Történelmi koncentráció
46.	Amerika felfedezése (olvasmány)		Normannok, Kolumbusz, Vasco de Gamma, Amerigo Vespucci, Balboa, Magellán, Cortez, Pizzaro			Tűzföld, Horn-fok, Bering-szoros	Történelem koncentráció
47.	Észak-Amerika földrajzi fekvése, felszíne	Kontinensek, óceánok	Amerika területe 42 millió km ² , lakossága 720 millió Angolszász-Amerika, Latin-Amerika		Külső erők felszínformálása – mai felszín	Észak-Amerika, Közép-Amerika, Dél-Amerika Grönland, sarkvidéki szigetvilág, Alaszkai-, Kaliforniai-, Floridai-, Labrador-félsziget, Alaszkai-, Kaliforniai-, Mexikói-, Hudson-, Baffin-öböl Kanadai-ősföld, Appalache, Sziklás-hegység, Bering-szoros Pacifikus-hegységrendszer, Columbia-fennsík, Nagy-medence, Colorado-fennsík, Mexikói-fennsík, Tóvidék, Mississippi-medence, Préri, Parti-síkság	Xantus János kutatásai, Tehuantepec-i földszoros Kiegészítő topográfia: Parti-lánc, Parti-hegység, McKinley 6194 m, Nagy-síkság
48.	Észak-Amerika felszínének kialakulása	Az ősföld, a röghegység és a lánchegység jellemzői. A gyűrődés folyamata	Észak-Amerika területe 23,3 millió km ² Földtörténeti idők, jégkorszak		Külső és belső erők hatása		
49.	Észak-Amerika éghajlata	Éghajlat, időjárás és ezek elemei. Éghajlati övezetek Hegyvidéki éghajlat	Tengeráramlások hatása Forgószél, hurrikán, tornádó Az állandóan fagyos, a tundra és a tajga éghajlat jellemzői. A kontinentális, az óceáni és a mediterrán éghajlat jellemzői		Éghajlat befolyásoló tényezők – éghajlat. Földrajzi szélesség – hőmérséklet	Mackenzie és Szent-Lőrinc folyó, Potomac, Hudson, Mississippi, Missouri, Rio Grande, Yukon, Columbia, Colorado. Nagy-Medve-tó, Nagy-Rabszolga-tó. Nagy tavak: Felső-, Michigan-, Huron-, Erie-, Ontario-tó. Niagara-vízesés	Kiegészítő topográfia: Ohio, Tennessee, Arkansas, Red River, Fraser, Nagy-sóstó

Óraszám	Az óra anyaga	Előzetes ismeretek	Új fogalmak, követelmények		Összefüggések	Kötelező topográfia	Megjegyzés, kiegészítés
50.	Észak-Amerika vízrajza, természetes élővilága	Vízgyűjtőterület, deltatorkolat, tölcserők. Tavak keletkezési típusai Vízválasztó	Lefolyástalan vidék, kanyon		Éghajlat – vízjárás		Koncentráció a biológiával
51.	Grönland (olvasmány)	Sziget, ösföld	Jéghegy A Föld legnagyobb szigete			Nuuk	A Titanic pusztulása
52.	Kanada	Jeges-tenger, Csendes-óceán, Atlanti-óceán	Kordillerák fogalma. Transzkontinentális vasút és közút Szabadkereskedelmi övezet Szokásos országmegismerés		Éghajlat – népsűrűség, természeti adottságok – ipar, energiafelhasználás – ipar, éghajlat – növénytermesztés	Ottawa, Vancouver, Toronto, Montreal. Sarkvidéki szigetvilág, Új-Fundland, Hudson-öböl, Labrador-félsziget, Kanadai-ösföld, Mackenzie-, Szent Lőrinc-folyó, Nagy-Medve-, Nagy-Rabszolga-tó, Nagy tavak. Appalache, Préri-fennsík, Kordillerák, Niagara-vízesés	
53.	Az Egyesült Államok rövid története (olvasmány)						
54.	Az Amerikai Egyesült Államok		Szövetségi köztársaság Hurrikán, tornádó, gejzír Szokásos országmegismerés		Észak—déli nyitottság – változó éghajlat	Washington, Florida-félsziget, Appalache, Belső-síkság, Nagy tavak vidéke, Nagy-síkság, Mississippi-medence, Parti-síkság, Mexikói-öböl, Sziklás-hegység Hudson, Mississippi, Missouri, Rio Grande, Columbia, Sacramento, Colorado, Nagy tavak, Niagara-vízesés	
55.	Az USA lakossága és gazdasági élete	Indián, eszkimó	Bevándorlók, behurcoltak Óriásváros, vonzáskörzet Farm. Ásványkincsek mai jelentősége, fejlett iparágak Tolerancia			Alaszka, Texas, Kalifornia	Agglomeráció
56–57.	Az USA gazdasági körzetei	Ipartelepítő tényezők. Iparágak-típusok. Ásványkincsek	Északi-körzet: Új-Anglia, Atlanti-partvidék, Nagy tavak vidéke, Közép-nyugat Déli-körzet Nyugati-körzet: Hegyvidéki-körzet Pacifikus körzet		Ipartelepítő tényezők. Az iparterületi elhelyezkedése	Boston, New York, Pittsburgh, Detroit, Chicago, St. Louis, Kansas City, Minneapolis, New Orleans, Houston, Miami, Atlanta, Dallas, Denver, Salt Lake City, San Francisco, Los Angeles, Seattle, Alaszka állam, Hawaii állam, Honolulu, Puerto Rico	Harvard Egyetem, General Motors, Ford, Chrysler
58–59.	Az USA mezőgazdasága és közlekedése		Farmgazdálkodás Mezőgazdasági övezetek Közlekedési hálózatok Fogyasztói társadalom		Hőmérséklet, csapadék változása – mezőgazdasági övezetek Autó, modern közlekedés – környezetszennyezés	Kikötők: New York, Boston, San Francisco, Los Angeles	

Óraszám	Az óra anyaga	Előzetes ismeretek	Új fogalmak, követelmények	Összefüggések	Kötelező topográfia	Megjegyzés, kiegészítés
60.	Mexikó		Latin-Amerika. Indián kultúra. Mesztic, kreol. Szokásos országmegismerés	Tengerszint feletti magasság, éghajlat, mezőgazdaság	Mexikóváros, Mexikói-öböl, Karib-tenger, Kaliforniai-félsziget, Yucatán-félsziget, Mexikói-magasföld, Rio Grande folyó	Popocatepeti, Tampico, Matamoros, Acapulco
61.	Közép-Amerika	Forró éghajlati övezet	Közép-Amerika területe 750 ezer km ² , lakossága 55 millió. Tenger alatti hátság. Vulkanikus sziget, korall sziget Ciklon, hurrikán. Kreol, mesztic, mulatt, zambo		Közép-amerikai-földhíd, Közép-amerikai-szigetív, Yucatán-félsziget, Kordillerák, Nyugat-indiai szigetvilág, Nagy-Antillák, Kis-Antillák, Bahama-szigetek, Panama-csatorna, Kuba – Havana, Jamaica	Salvador, Honduras, Nicaragua, Costa Rica, Panama, Haiti, Dominika, Bermuda-szigetek, Belize, Guatemala
62.	Dél-Amerika felszíne	Kontinensek, óceánok, tengerek. Tagolt és tagolatlan part. Ósföld, röghegység, lánchegység fogalma	Dél-Amerika területe 18 millió km ² . Lemeztektonika: tengeri-kőzetlemez, szárazföldi-kőzetlemez, mélytengeri árok, földrengés, vulkán	Kőzetlemezek vándorlása – hegységek, tengeri árkok keletkezése – vulkánosság	Karib-tenger, Horn-fok, Galapagos-szigetek, Guayanai-magasföld, Brazil-magasföld, Andok, Atacama-sivatag, concagua 6958 m, Patagónia, Orinocomedence, Amazonas-medence, Parana-medence	Maracaiboi-öböl, Trinidad, Falkland-szigetek, Cotopaxi 5897 m, Chimborazzo 6310 m, Gran Chaco, Pampák
63.	Dél-Amerika éghajlata, vízrajza	Éghajlat, időjárás. Észak—déli övezetesség. Tengeráramlás. Csapadék keletkezése. Sivatag fogalma. Éghajlati övezetek. Vízyűjtő terület. Lefolyástalan terület Deltatorkolat, tölcsértorkolat	Forró övezet: egyenlítői, szavanna és sivatagi éghajlat. Szubtrópusi monszun, mediterrán éghajlat. Mérsékelt övezet: óceáni, száraz kontinentális éghajlat. A tengeráramlás módosító hatása	Éghajlat – természetes növényzet – állatvilág. Magassági növényövek. Haszonnövények származása	La Plata-Parana vízrendszer, Iguazu vízesés, Orinoco folyó, Angel-zuhatag, Titicaca-tó	
64.	Dél-Amerika gazdasági élete		Indián kultúra, inkák Bevándorlók, behurcoltak Népcsoportok keveredése Természetes szaporodás	Bevándorlás, gyarmatosítás hatása. Kábítószer-termelés – nagy anyagi haszon – mezőgazdaság visszaszorul		
65.	Dél-Amerika országai	Ósföld, fiatal lánchegység Indián kultúra	A kőolaj, a bauxit, a kacsuk jelentősége. Óserdei nemes fák hasznosítása Külterjes állattenyésztés Szokásos országmegismerés	Éghajlat – népsűrűség. Gyarmatok – hasznosításuk. Anyaország és a volt gyarmatok kapcsolata Természeti adottságok – népsűrűség. Kábítószertermelés – gazdasági helyzet. Domborzat – közlekedési nehézségek. Éghajlat mezőgazdaság	Brasília, Guayanai-hegyvidék, Brazil-magasföld, Amazonas-medence. Folyók: Amazonas, Parana, Rio de Janeiro, Santos Chile – Santiago, Atacama-sivatag Argentína – Buenos Aires, Parana-alföld, Andok, Patagónia, Tűzföld	Sao Paulo, Recife, Manaus Húsvét-sziget Pampák, Gran Chaco
66–67.	Összefoglalás. Amerika					
68.	Amerika – ellenőrzőlap					

Óraszám	Az óra anyaga	Előzetes ismeretek	Új fogalmak, követelmények		Összefüggések	Kötelező topográfia	Megjegyzés, kiegészítés
69.	Sarkvidékek	A Föld alakja, felmelegedése. Éghajlati övezetek	Arktisz, Antarktisz. A jéghegyek alakja, mozgása Peary, Amundsen, Scott tevékenysége		Oxigénben dús víz – gazdag élővilág. Föld általános felmelegedése – világtenger emelkedése Nemzetközi egyezmények. Békés kutatás. A hideg okai	Északi-sark, Déli-sark 2804 m, Erebus-vulkán, Arktisz, Antarktisz	
70–74.	Év végi összefoglalás		Főbb témakörök: Kontinensek, óceánok, tengerek. Partvonal, parttagoltság. A kontinensek felzine, éghajlata, természetes növényzete, vízrajza, lakossága. Ásványkincsek, energia-termelés. Iparvidékek, iparágak. Mezőgazdaság. Kontinensek közlekedése				

Óraszám	Az óra anyaga	Előzetes ismeretek	Új fogalmak, követelmények		Összefüggések	Kötelező topográfia	Megjegyzés, kiegészítés
Európa földrajza							
1.	Hogyan használd a könyvet?		Ismerkedés a tankönyvvel		Országok megismerésének logikai sorrendje		
2.	Év eleji ismétlés						
3.	Európa megismerése (olvasmány)		Föníciaiak, Héraklész oszlopai, normanok, vikingek, Ottó, Julianus barát, Reguly Antal		A hajózás jelentősége, a tengerparti fekvés előnyei		Koncentráció a történelemmel
4.	Európa fekvése, határai, partvonala	Kontinensek, félgömbök: északi, déli, keleti, nyugati Tagolt tengerpart	Európa nevének eredete Eurázsia. Kezdő hosszúsági kör		Eurázsia területe 54 millió km ² Európa területe 10 millió km ²	Jeges-tenger, Atlanti-óceán, Gibraltári-szoros, Földközi-tenger, Égei-tenger, Dardanellák, Boszporusz, Fekete-tenger, Kaukázus, Ural-hegység, Ural-folyó, Kaszpi-tenger, Skandináv-félsziget, Pireneusi-félsziget, Appennini-félsziget, Balkán-félsziget, Izland, Brit-szigetek, Balear-szigetek, Korzika, Szardínia, Szicília, Kréta, Ciprus, Botteni-öböl, Finn-öböl	
5.	Európa felszínének kialakulása	Földünk keletkezése Földtörténeti idők, ősföld, röghegység, külső és belső erők, lánchegység, síkság Ásványkincsek térképjelei	Kontinensek vándorlása Jégkorszak, morénahalom Az egyes földtörténeti korok eseményei		Külső és belső erők állandó munkája. A jégkorszaki jég felszínalakító munkája. A felszín fejlődés folyamata. Az ásványkincsek más-más földtörténeti időben keletkeztek	Finn-ősföld, Német-középhegység, Eurázsiai-hegységrendszer: Pireneusok, Alpok, Appenninek, Kárpátok, Dinári-hegység, Balkán-hegység. Mont Blanc 4807 m, Kaszpi-mélyföld –28 m	Térképjelek: vasérc, nikkel, platina, uránérc, feketeszén, barnakőszén, kőolaj, földgáz, kősó, bauxit, réz, cink, ólom
6.	Európa éghajlata	Az időjárás és az éghajlat fogalma. Földünk éghajlati övezetei. Éghajlatalakító tényezők. Tengeráramlás	A hideg éghajlati övezet jellemzői Észak-atlanti tengeráramlás Mediterrán, óceáni, nedves és száraz kontinentális, hegyvidéki éghajlat jellemzői		Az Egyenlítőtől és az óceánoktól való távolság, illetve a domborzat hatása az éghajlatra		Klímadiaagramok elemzése
7.	Európa vízrajza, természetes növényzete és állatvilága	Vízgyűjtő terület, lefolyástalan terület. Delta- és tölcser-torkolat. Vízjárás. A tavak keletkezési típusai. Földünk növényzeti övei	Jeges-tenger, Balti-tenger, Északi-tenger, Atlanti-óceán, Földközi-tenger, A Kaszpi-tenger vízgyűjtőterülete Tundra, tajga, lombhullató erdők, örökzöldek, a füves puszták élővilága		Az apály és a dagály váltakozása. Éghajlat – növényzet övezetességének összefüggései	Visztula, Odera, Elba, Rajna, Temze, Szajna, Loire, Douro, Tejo, Ebro, Rhône, Pó, Vardar, Duna, Don, Volga, Ural, Dnyeper, Lagoda-, Onyega-, Csúd-, Vänern-, Vättern-, Lago Maggiore, Comói-tó, Balaton	Kiegészítő topográfia: Pecsora, Északi-Dvina, Dnyeszter, Pripjaty-mocsár

Óraszám	Az óra anyaga	Előzetes ismeretek	Új fogalmak, követelmények		Összefüggések	Kötelező topográfia	Megjegyzés, kiegészítés
8.	Európa lakói	Gyarmat. A népsűrűség kiszámítása	Európa lakossága kb. 783 millió. Nyelvcsaládok: szláv, germán, újlatin, finnugor A bevándorlók problémái Agglomerációk, városthalmazok		A magas népsűrűség és a gazdasági élet összefüggése Lakóhelyváltoztatás munkaalkalmak miatt		Ruhr-vidék
9.	Európai kapcsolatok	Integráció	Alpok Munkaközösség. Alpok—Adria Munkaközösség, Duna Menti Országok Munkaközösség, CEFTA, EFTA, Európai Unió		Gazdasági elszigeteltség – fejletlen gazdasági élet	Luxemburg, Brüsszel, Strassbourg és az integrációk tagországainak neve	
10.	Európa felosztása	Európa határai	Észak-Európa, Nyugat-Európa, Közép-Európa, Dél-Európa, Kelet-Európa, kiterületű európai országok		Az európai országok politikai, gazdasági, földrajzi értelemben csoportosíthatók	Az európai országok neve, fővárosaik	
11–12.	Összefoglalás. Európa általános földrajza						
13.	Európa – ellenőrzőlap						
14.	Hazánkkal szomszédos országok Ausztria	Lánchegység, hegyvidéki éghajlat, magassági növényövek. Ásványkincsek térképjelei	Szokásos országmegismerés Lavina, hóhatár, gleccser, gleccserpatak, gleccsertó, moréna, fön szél Havasi pástorkodás. Idegenforgalom. Burgenland magyar vonatkozásai		A jég felszínformáló szerepe a magashegységekben. A magassággal váltakozó természetes növénytakaró. Kevés nyersanyag – munkaigényes iparágak A természetvédelem és az ipari termelés összehangolása	Bécs (Wien), Alpok, Keleti-Alpok, Duna-völgye, Bécsi-medence Duna, Inn, Enns, Rába, Mura, Dráva Salzkammerguti-tóvidék, Fertő-tó Salzburg, Linz, Graz	Történelmi koncentráció Magyar emlékek Ausztriában
15.	Északi szomszédaink Szlovák Köztársaság	Lánchegység, hegyvidéki éghajlat, magassági növényövek	Szokásos országmegismerés. Tengersizem		A jég és a víz felszínformáló hatása. Az áramtermelés veszélyei a környezetre (atom- és víz-erőmű)	Pozsony (Bratislava) Kárpátok, Kis-Kárpátok, Nyugati-Beszkidék, Magas-Tátra, Keleti-Beszkidék, Gerlachfalvi-csúcs 2655 m, Szlovák-alföld, Szlovák-érchegység Duna, Kis-Duna, Vág, Garam, Ipoly, Sajó, Hernád, Bodrog Csallóköz, Gabčíkovo (Bős), Kassa, Révkomárom, Zsolna	
16.	Ukrajna	A lánchegységek jellemzői	Szokásos országmegismerés		Hátrányos történelmi múlt – jelen gazdasági helyzet. Atomerőmű – környezetszennyezés	Kijev, Kárpátok, Kárpátalja, Kelet-európai-síkság, Dnyeper, Dnyeszter, Donyec-medence, Krím-félsziget Lvov, Odessza, Donyeck, Krivoj Rog, Harkov	

Óraszám	Az óra anyaga	Előzetes ismeretek	Új fogalmak, követelmények		Összefüggések	Kötelező topográfia	Megjegyzés, kiegészítés
17.	Románia	A fiatal lánchegység jellemzői. A hágó fogalma Hegyvidéki éghajlat Deltatorkolat Alföldek keletkezése	Szokásos országmegismerés. Utóvulkáni működések A nemzetiség fogalma. Székelyek		Kisebbségi lét – demokrácia Tengeri elöntés – kősó és földgáz Folyók feltöltő munkája – alföldek keletkezése Domborzat és csapadék összefüggése	Bukarest Keleti-Kárpátok, Déli-Kárpátok, Bihar-hegység, Erdélyi-érchegység, Erdélyi-medence, Moldova, Román-alföld, Mezőség, Hargita Duna: Kazán-szoros, Vaskapu, Maros, Gyilkos-tó Székelyföld, Marosvásárhely, Brassó, Kolozsvár, Ploiesti, Galati, Constanta, Arad, Nagyvárad, Temesvár	Történelmi koncentráció Szent Anna-tó. Magyar emlékek Románia területén
18.	Déli szomszédaink Kis-Jugoszlávia	A röghegységek jellemzői	Szokásos országmegismerés		Nemzetiségi problémák – háborús feszültség	Belgrád Vajdaság, Szerbia, Crna Gora, Kosovo, Vajdaság alföldje, Szerb-érchegység, Montenegro Duna, Tisza, Morava Szabadka, Újvidék	Történelmi koncentráció
19.	Horvátország	A mészkőhegység keletkezése	Szokásos országmegismerés Karsztjelenségek		A víz hatása a mészkőhegységekre. Szigetek keletkezése	Zágráb Adriai-tengerpart, Isztria-félsziget, Dinári-hegység, Dráva— Száva köze, Dalmácia Duna, Száva Rijeka, Opatija, Split, Dubrovnik	Történelmi koncentráció Eszék, Csáktornya
20.	Szlovénia	Fiatal lánchegység. A víz hatása a mészkőhegységekre. Cseppkövek keletkezése	Szokásos országmegismerés Karsztjelenségek, víznyelő, dolina, polje stb.		Cseppkövek keletkezése	Ljubjana, Maribor, Karavankák, Júliai-Alpok, Karszt-hegység Dráva, Mura, Száva Lipica	
21–22.	Összefoglalás. Hazánkkal szomszédos országok						
23.	Szomszédos országok – ellenőrzőlap						
24.	Észak-Európa természeti földrajza	Gleccser, tavak keletkezési típusa. A röghegység jellemzői. Tagolt és tagolatlan tengerpart. A mérsékelt övezet éghajlati területei Tengeráramlás	A fjord fogalma. Észak-atlanti-áramlás. Finnugor nyelvcsalád. Éghajlatválasztó hegység		A jégkorszaki jég felszínformáló munkája. Az óceán hűtő-fűtő hatása az éghajlatra. A hegységek éghajlatválasztó szerepe Domborzat és vízhálózat kapcsolata. Éghajlat és népsűrűség kapcsolata	Skandináv-félsziget, Jylland-félsziget, Botteni-öböl, Finn-öböl, Finn-tóvidék, Skandináv-hegység, Finn-ősföld, Balti-pajzs, Északi-tenger	
25.	Norvégia és Svédország	Ásványkincsek térképjelei	Szokásos országmegismerés Lappok Fehér éjszakák Szokásos országmegismerés. Semleges ország		Tengerparti fekvés – nagy hajóflotta, jelentős halászat Természeti adottságok – gazdasági élet Kiváló vasérc – minőségi vaskohászat, acélgártás	Oslo, Grönland, Hammerfest Stockholm, Göteborg, Malmö	Híres norvégok: Nansen, Amundsen, Ibsen, Heyerdahl Volvo, Saab-Scania, Ikea

Óraszám	Az óra anyaga	Előzetes ismeretek	Új fogalmak, követelmények	Összefüggések	Kötelező topográfia	Megjegyzés, kiegészítés
26.	Finnország, Dánia és Izland	Vulkáni működések	Szokásos országmegismerés. Rénszarvastenyésztés Szokásos országmegismerés. Egyéni gazdák szövetkezetei Szokásos országmegismerés. „Úszó konzervgyár”	A jégkorszaki jég felszínformáló hatása. Fenyőerdők – fafeldolgozás A tenger hatása a gazdasági életre. Sok szántóföld – jelentős mezőgazdaság A tenger hatása a gazdasági életre	Helsinki, Tampere, Finn-ősföld Koppenhága, Grönland, Jylland-félsziget Reykjavik	Nokia Lego, Andersen
27.	Nyugat-Európa Nagy-Britannia természeti adottságai	A röghegység fogalma Óceáni éghajlat. Ásványkincsek térképjelei	Szokásos országmegismerés.	Az óceáni éghajlat kapcsolata a közlekedéssel és a mezőgazdasággal	La Manche csatorna, Dover, Brit-szigetek Csatorna-alagút Skót-felföld, Skót-medence, Pennine-hegység, Cambriai-hegység, Londoni-medence, Temze, Loch Ness	Doveri (Calais-i) szoros, Greenwich
28.	Nagy-Britannia gazdasági élete	Ásványkincsek térképjelei Ipartelepítő tényezők	Tenger alatti kőolaj- és földgázkitermelés. Bérleti rendszer a mezőgazdaságban	Nyersanyagkészlet kimerülése – a vaskohászat telephelyeinek változása. A kikötővárosok iparvonzó szerepe. Belterjes mezőgazdaság – magas termésátlag	Anglia, Skócia, Wales, Észak-Írország London, Birmingham, Glasgow, Cardiff, Leeds, Manchester, Liverpool	Történelmi koncentráció: ipari forradalom Austin, Jaguar, Rover, Rolls Royce Cambridge, Oxford
29.	Írország (olvasmány)		Szokásos országmegismerés. Ipari park	Éghajlat és mezőgazdaság kapcsolata	Dublin	Ír-tenger, Kelta-tenger
30.	Franciaország természeti adottságai	Alföld, röghegység, lánchegység jellemzői. Európa éghajlati típusai. Torkolatípusok	Szokásos országmegismerés. Külföldi vendégmunkások problémái	Tengerparti fekvés – gazdasági, politikai előnyök. Szép tájak, történelmi emlékek – idegenforgalom. A tenger tengerpartpusztító tevékenysége. Éghajlat és mezőgazdaság összefüggései	Párizs, La Manche, Doveri-Calais-i szoros, Korzika, Artois, Normandia, Bretagne-félsziget, Pireneusok, Alpok, Mont Blanc 4807 m, Francia-középhegység, Ardennek, Vogézek, Párizsi-medence, Lotaringia, Riviera, Azúrpart, Szajna, Loire, Garonne, Rajna, Rhone, Genfi-tó	Történelmi koncentráció Calais, Champagne, Burgundia
31.	Franciaország gazdasági élete	Fejlett gasztronómia. TGV-vasút			Lyon, Lille, Marseille, Le Havre, Strasbourg	Renault, Citroën, Peugeot Cannes
32.	A Benelux-Államok: Belgium	Óceáni éghajlat. Belterjes mezőgazdaság	Vámközösség Szokásos országmegismerés. Flamandok, vallonok Tranzitforgalom	Tenger hatása a gazdasági életre	Északi-tenger partja, Flandria, Meuse-völgye, Ardennek Brüsszel, Antwerpen, Oostende, Liege, Gent	NATO Charleroi
33.	A Benelux-Államok: Hollandia Luxemburg	Termésátlag	Mélyföld, dűne, polder Vihardagály. Területszerzés a tengertől	A tengerparti fekvés előny és hátrány Természetföldrajzi adottságok – fejlett mezőgazdaság Kis terület – fejlett gazdaság. Fejlett bankrendszer – bevételek	Amszterdam, Hága, Rotterdam, Eindhoven Rajna-torkolat, IJssel-tó, Holland-mélyföld Luxemburg Ardennek, Mosel	Philips, Daf

Óraszám	Az óra anyaga	Előzetes ismeretek	Új fogalmak, követelmények		Összefüggések	Kötelező topográfia	Megjegyzés, kiegészítés
35.	Összefoglalás. Észak- és Nyugat-Európa						
36.	Észak- és Nyugat-Európa – ellenőrzőlap						
37.	Közép-Európa Németország természeti adottságai	Épülő és rombolódó tengerpart. Tölcsértorkolat keletkezése. Alföld, röghegység, lánchegység jellemzői Európa éghajlati típusai	Szokásos országmegismerés. Szövetségi köztársaság A német egyesülési folyamat. Turzás, lagúna, dűne, végmoréna, vándorkő. Német népcsoportok (porosz, sváb, bajor, szász)		Európa többféle szempontból osztható fel A jégkorszaki jég felszínformáló szerepe. A tenger építő munkája	Nyugat-Közép-Európa, Kelet-Közép-Európa Germán-alföld, Nyugatnémet-alföld, Keletnémet-alföld, Rügen-sziget, Rajnai-palahegység, Harz, Tübingiai-erdő, Erchegeység, Fekete-erdő, Alpok, Zugspitze 2963 m, Felső-Rajna-völgye, Sváb-Bajor-medence Rajna, Weser, Elba, Duna, Rajna-Majna-Duna-csatorna, Odera, Boden-tó	Lübeck, Wolfsburg, Nürnberg
38.	Németország gazdasági élete	Ipartelepítő tényezők	Szokásos gazdaságmegismerés		Az eltérő gazdasági fejlődésű két országrész gondjai	Berlin, Bonn Ruhr-vidék, Bochum, Dortmund, Saar-vidék Rostock, Hamburg, Bréma, Duisburg Köln, Frankfurt am Main, Stuttgart, München Drezda, Lipcse	Nürnberg, Hannover Agfa, Basf Volkswagen, Opel, Daimler-Benz, BMW, Audi
39.	Svájc	Gleccser, hóhatár, moréna, lavina. Hegyvidéki éghajlat	Magashegységi formakincs Örökös semlegesség. Havasi pásztorkodás. Viadukt Környezetvédelmi politika		Kevés nyersanyag – munkaigényes iparágak. Magashegység közlekedési nehézségei Egész éves idegenforgalom	Nyugati-Alpok, Svájci-medence, Jura-hegység Rajna, Rhone, Genfi-tó, Boden-tó Bern, Basel, Genf, Luzern, Zürich	Swatch órák
40.	Lengyelország	Épülő és rombolódó tengerpart. Tavak keletkezési típusai	Szokásos országmegismerés. Épülő tengerpart: dűne, turzás, lagúna. Morénahalmok		A tenger építő és romboló munkája. Ásványkincsek előfordulási helye – iparvidékek. A földrajzi fekvés kereskedelmi előnyei	Varsó Balti-tenger partja, Lengyel-tóhátság, Lengyel-alföld, Lengyel-középhegység, Szudéták, Szilézia, Kárpátok Odera, Visztula Krakkó, Katowice, Lódz, Szczezin, Gdynia, Gdansk	Pomorzei-tóhátság, Mazuri-tóhátság Borostyánkő
41.	Csehország		Szokásos országmegismerés		Az ipartelepítő tényezők hatása az ipari termelésre. A földrajzi fekvés előnyei	Prága Cseh-erdő, Szudéták, Érchegeység, Cseh-Morva-dombság, Cseh-medence, Morva-medence Elba, Odera, Vltava, Morva Plzen, Brno, Ostrava	Karlovy Vary
42.	Kelet-Európa földrajzi helyzete (olvasmány)						

Óraszám	Az óra anyaga	Előzetes ismeretek	Új fogalmak, követelmények	Összefüggések	Kötelező topográfia	Megjegyzés, kiegészítés
43.	Kelet-Európa országai Észtország	Tavak keletkezési típusai	Szokásos országmegismerés	A földrajzi fekvés és a gazdasági élet összefüggése	Tallin Finn-öböl, Balti-tenger, Csúd-tó	
44.	Lettország		Szokásos országmegismerés		Riga Rigai-öböl	
45.	Litvánia		Szokásos országmegismerés. Borostyánkő		Vilnius	
46.	Fehéroroszország Moldova	Moréna	Szokásos országmegismerés. Tőzeg Szokásos országmegismerés		Minszk, Breszt Kelet-európai-síkság Chisinau Moldovai-dombság	Belorusszia Besszarábia
47.	Oroszország természeti adottságai	Alföldek, röghegységek, lánchegységek jellemzői Kőzetlemezek vándorlása Vulkán működése. Földtörténeti idők. Földünk éghajlati övezetei és éghajlatai Monszun. Vízgyűjtő terület, lefolyástalan terület	Az ország területe 17 millió km ² . Szokásos országmegismerés	Törésvonalak – vulkánosság A jégkorszaki jég felszínformáló szerepe Övezetesen változó éghajlat – övezetesen változó növényzet	Moszkva Ural-hegység, Jeges-tenger, Kola-félsziget, Kaukázus, Kaszpi-mélyföld, Finn-ösföld, Kelet-európai-síkság. Ázsiai rész: Középsibériai-fennsík, Altás, Szaján, Bajkál-tó körüli hegyek, Pacifikus hegységrendszer, Szahalin, Kuril-szigetek, Kamcsatka-félsziget, Csukcs-félsziget, Bering-szoros, Nyugat-sibériai-alföld, Szibéria Dnyeper, Don, Volga, Ural, Ob, Jenyiszej, Léna, Kolima, Amur, Ladoga-tó, Kaszpi-tenger, Bajkál-tó	Barents-tenger, Fehér-tenger Kalinyingrádi-kerület
48.	Oroszország gazdasági élete	Ásványkincsek térképjelei	Csóvezetékes szállítás, Transzibériai vasút, Bajkál-Amur vasút	Rossz időjárási viszonyok – nehézkes bányászat. Erőművek – környezetszennyezés. Övezetesen változó éghajlatok – övezetes mezőgazdaság	Donyec-medence, Kuznyecki-medence, Pecsorai-medence Szentpétervár, Nyizsnij Novgorod, Volgograd, Magnyitogorszk, Cseljabinszk, Jekatyerinburg, Novokuznyeck, Novoszibirszk, Murmanszk, Arhangelszk, Vlagyivosztk	Orenburg Bratszk, Krasznojarszk, Irkutszk, Verhojanszk
49–50.	Összefoglalás. Közép- és Kelet-Európa					
51.	Közép- és Kelet-Európa – ellenőrzőlap					
52.	Dél-Európa A Pireneusi-félsziget országai: Portugália	A röghegységek jellemzői A mérsékelt övezet éghajlatainak jellemzői	Szokásos országmegismerés.	A tenger hatása a közlekedésre, gazdaságra	Pireneusi-félsziget, Mezeta Tejo, Douro Lisszabon, Porto	

Óraszám	Az óra anyaga	Előzetes ismeretek	Új fogalmak, követelmények		Összefüggések	Kötelező topográfia	Megjegyzés, kiegészítés
53.	Spanyolország	A mérsékelt öv éghajlatai	Száraz kontinentális éghajlat. Mediterrán mezőgazdaság		Éghajlat – természetes növényzet és a mezőgazdaság összefüggései. Az idegenforgalom jelentősége	Madrid, Barcelona Mezeta, Kasztíliai-választóhegység, Pireneusok, Aragón-médenca, Andalúzia, Baleár-szigetek (Ibiza, Mallorca, Menorca) Ebro, Duero, Tajo Bilbao, Las Palmas, Palma de Mallorca	
54.	Olaszország természeti adottságai	Vulkán működése. Lánc-hegység, röghegység, alföld jellemzői	Szokásos országmegismerés. Utóvulkáni működések		Az egykori kivándorlások okai. A folyók romboló és építő munkája. A deltatorokolat épülése, tengerfeltöltő hatása	Róma Appennini-félsziget, Apok ,Pó-síkság, Appenninek, Szicília, Szardínia, Vezúv, Etna,Stromboli Pó, Tevere, Comói-tó, Lago Maggiore Carrara	Történelmi koncentráció Híres olasz tudósok, művészek Elba, Capri
55.	Olaszország gazdasági élete	Ipartelepítő tényezők	Szokásos gazdasági megismerés. Az idegenforgalom mint kiváló bevételi forrás		Ásványkincsek és iparágak összefüggése. Övezetesen változó éghajlat – övezetesen változó mezőgazdaság	Milánó, Torinó, Genova, Nápoly, Palermo, Velence, Taranto, Trieszt	Fiat, Lancia, Ferrari, Alfa Romeo, Iveco, Vespa, Olivetti Pompei
56.	A Balkán-félsziget országai I. Albánia		Szokásos országmegismerés		Rossz életkörülmények	Tirana Otrantói-szoros, Albán-hegyvidék, Balkán-félsziget	
57.	Macedónia és Bosznia-Hercegovina	Lánc-hegységek jellemzői	Szokásos országmegismerés Szokásos országmegismerés		A háború negatív hatásai	Skopje Vardar Szarajevó Drina, Száva	Történelmi koncentráció
58.	Bulgária	A röghegységek jellemzői Éghajlatválasztó hegység	Szokásos országmegismerés. A Balkán-hegység éghajlatválasztó. Bolgárkertészet		Mediterrán éghajlat – öntözés Éghajlat és növényzet összefüggései	Szófia Balkán-hegység, Észak-bolgártáblás vidék, Rodope, Marica-médenca, Szófia-médenca Duna, Marica, Iszker Plovdiv, Pernik, Várna, Burgasz	Rila, Pirin Rózsaoalj
59.	A Balkán-félsziget országai II. Görögország	Mediterrán éghajlat	Szokásos országmegismerés		Az idegenforgalom gazdasági jelentősége. A tenger jelentősége Tagolt tengerpart kialakulása süllyedéssel és kiemelkedéssel	Athén Pindosz-hegység, Olimposz, Halkidiki-félsziget, Peloponnészosz-félsziget, Kréta Vardar Thesszaloniki, Pireusz	Történelmi koncentráció Korfu, Ródosz

Óraszám	Az óra anyaga	Előzetes ismeretek	Új fogalmak, követelmények		Összefüggések	Kötelező topográfia	Megjegyzés, kiegészítés
60.	Törökország európai része és Ciprus		Szokásos országmegismerés. Két kontinensen fekvő ország. Mohamedán vallás Vendégmunkások Szokásos országmegismerés		Éghajlat és mezőgazdaság összefüggései Görög-török ellentét. Az idegenforgalom gazdasági jelentősége	Ankara, Isztambul Márvány-tenger, Boszporusz, Dardanellák Nicosia	Magyar emlékek, Rodostó (Tekirdag)
61–62.	Összefoglalás. Dél-Európa						
63.	Kisterületű európai országok (olvasmány)	Népsűrűség kiszámítása	Szokásos országmegismerés			Kis terület – magas lakosság-szám – nagy népsűrűség	Monaco, Andorra, Andorra la Vella, Liechtenstein, Vaduz
64.	Dél-Európa – ellenőrzőlap						
65.	Év végi összefoglalás: Európa általános földrajza						
66.	Év végi összefoglalás: Hazánkkal szomszédos országok						
67.	Év végi összefoglalás: Észak- és Nyugat-Európa						
68.	Év végi összefoglalás: Közép- és Kelet-Európa						
69.	Év végi összefoglalás: Dél-Európa						

Óraszám 55 74	Az óra anyaga	Előzetes ismeretek	Új fogalmak, követelmények	Összefüggések	Kötelező topográfia	Megjegyzés, kiegészítés	
Magyarország földrajza A magyar nép eredetéről (Olvasmány)				Egykori területek, székhelyek; fontosabb események, terület- változások		Történelmi koncentráció	
1.	1.	A Magyar Köztársaság	Államforma, köztársaság, párt	Címer, zászló, Himnusz, Szózat, koronázási jelvé- nyek, a világörökség részei házánkban	A történelmi múlt és a jelen kapcsolata	Történelmi koncentráció	
	2.	Magyarország fekvése, földrajzi helyzete, ha- tárai	Félgömb, Európa részei, Kár- pát-medence. A szomszédos országok nevei, fővárosai	Kárpát-medence	Szárazföldi ország – a közleke- dés problémái, alacsony fekvés – gyenge függőleges tagoltság	Közép-Duna-medence Hazánk területe: 93 030 km ²	
2.	3.	Hazánk felszínének kialakulása I.	Földtörténeti korbeosztás. Kristályos pala, agyagpala, mész, dolomit, gránit, csillámpala, homokkő. Man- gánérc, feketekőszén, baux- it, barnakőszén	A Kárpát-medence földtörté- neti fejlődése, szerkezete, fontosabb kőzetei. Az elő- idő, óidő és a középidő ese- ményei	Felszíni formák – ősmaradvá- nyok – kormeghatározás. A kő- zetlemezek mozgásai. Külső és belső erők építő és romboló munkája	Zempléni-hegység, Kisalföld, Bükk, Velencei-hegység, Sopro- ni-hegység, Mecsek, Balaton-fel- vidék, Keszthelyi-hegység, Ba- kony, Vértes, Gerecse, Pilis, Bu- dai-hegység, Aggteleki-karszt, Kőszegi-hegység	Úrkút, Ajka
	4.	Hazánk felszínének kialakulása II.	Földtörténeti korbeosztás. Külső és belső erők. Vulkáni működés. Andezit, andezit- tufa, bazalt, bazalttufa. Réz- érc, lignit, kőolaj, földgáz, szén-dioxid. Hordalékkúp, löss, homok, kavics, folyami üledék, tőzeg	A Kárpát-medence földtörté- neti fejlődése, szerkezete, fontosabb kőzetei. A har- madidőszak és a negyed- időszak eseményei. Tanú- hegy. Jégkorszak	Vulkanizmus – színesfémek keletkezése	Visegrádi-hegység, Börzsöny, Cserhát, Mátra, Zempléni-hegy- ség, Tapolcai-medence, Somló, Ság, Badacsony, Mátraalja, Bükkalja, Kiskunság, Nyírség, Belső-Somogy, Mezőföld, Haj- dúság, Maros—Körös köze, Nagykunság, Hanság	Brennbergbánya, Recsk, Répcelak
3.	5.	Hazánk éghajlata	Éghajlat, időjárás és ezek elemei. Éghajlati övezetek. Éghajlatalkító tényezők. A mérsékelt övezet éghajlatai. Vihar, zivatar, aszály, köd	Hazánk éghajlatának ele- mei. Hőmérséklet abszolút ingása, tenyészidőszak	Az éghajlatalkító tényezők hatása az éghajlati elemekre		
4.	6.	Hazánk vízrajza. Fel- sín alatti vizeink	Karsztjelenségek	Talajvíz, belvíz, rétegvíz, karsztvíz, hévíz, ásványvíz, gyógyvíz	A víz felszínformáló hatása. A szénsavas víz hatása a mész- kőhegységekre	Bük, Hévíz, Zalakaros, Hajdúszoboszló, Sárvár Artézi kút	
5.	7.	Felszíni vizeink	Vízgyűjtő terület, vízválasz- tó, vízjárás, vízhozam, sza- kaszjelleg	Felszíni vízhálózatunk. A folyók szabályozása	A felszínre hulló csapadék útja. Csapadékeloszlás – vízjárás. A folyók felszínformáló munkája	Fekete-erdő, Fekete-tenger, Szi- getköz, Csallóköz, Szentendrei- Csepel-, Margit-, Mohácsi-sziget, Ipoly, Mosoni-Duna, Lajta, Rába, Rábca, Hansági-főcsatorna, Rép- ce, Ikva, Marcal, Zala, Sárvíz, Ka- pos, Koppány, Mura, Dráva, Bod- rog, Sajó, Hernád, Galga, Zagyva, Tarna, Túr, Szamos, Kraszna, Keleti-főcsatorna, Nyugati-főcsa- torna, Berettyó, Körösök, Maros	Bős-Nagymarosi vízlépcső- rendszer

Óraszám 55	74	Az óra anyaga	Előzetes ismeretek	Új fogalmak, követelmények	Összefüggések	Kötelező topográfia	Megjegyzés, kiegészítés
6.	8.	Állóvizeink	Tavak keletkezése és pusztulása	Tavaink keletkezése, pusztulása, környezeti állapota, hasznosítása. A komplex vízgazdálkodás	Az ember hatása a vizekre	Balaton, Fertő tó, Velencei-tó, Tisza-tó, Hévízi-tó, Fehér-tó	Hanság, Ecsedi-láp, Háromi-tó
	9.	Természetes növényzet és állatvilág hazánkban	Növénytakaró. Vadgazdálkodás	Hazánk növénytakarói és vadon élő állatai. Az élővilág védelme	Éghajlat – természetes növényzet – talaj – domborzat kapcsolata. Az ember hatása a természetes életközösségekre		Biológiai koncentráció: erdős puszta, füves puszta, lombos erdő, örökzöld
7.	10.	Hazánk talajai	Talaj, humusz fogalma. Talaj keletkezése	A talaj keletkezése, pusztulása, védelme. Szürke és barna erdőtalaj, mezőségi talaj, réti és öntéstalaj, laptalaj, homoktalaj, szikes talaj. Talajerózió, defláció. Talajpusztulás megelőzése, talajjavítás módjai	Éghajlat – növényzet – talaj összefüggése		
8.	11.	Nemzeti parkjaink, védett területeink	Természetvédelmi terület, tájvédelmi körzet, nemzeti park	Védett természeti értékeink. A természetvédelem helyzete hazánkban	A társadalom és az élővilág érdekeinek összehangolása	Hortobágyi NP, Kiskunsági NP, Bükk NP, Aggteleki NP., Fertő—Hanság NP., Duna—Dráva NP., Körös—Maros NP.	Koncentráció a biológiával
9.	12.	Összefoglalás: Magyarország általános földrajza					
10.	13.	Ellenőrzőlap: Magyarország általános földrajza					
11.	14.	Hazánk tájai	Magyarország nagy tájai. Erdélyi-medence, Kárpátok, Erdélyi-peremhegyvidék	Hazánk tájbeosztásának ismerete	A természetföldrajzi tájak függetlenek az országhatároktól	Közép-Duna-medence, Alföld, Kisalföld, Alpokalja, Dunántúli-dombság, Dunántúli-középhegység, Északi-középhegység	
12.	15.	Az Alföld felépítése és részei	Folyami hordalékkúp, lösz, folyami ártér	Az Alföld természetföldrajzi jellemzői. Határai, kialakulása, felszíne, éghajlata, vízrajza, természetes növényzete, talaja	A felszín – domborzat – vízrajz – éghajlat – természetes növényzet – talaj összefüggései	Duna—Tisza köze, Mezőföld, Dráva-mellék, Tiszántúl, Kiskunság, Nyírség, Maros hordalékkúpja, Mátraalja, Bükkalja, Hajdúság, Maros—Körös köze, Nagykunság, Bodrogi-köz, Jászság, Hortobágy, Körös-vidék	Hoportyó 183 m, Gyálarét 78 m
13.	16.	A Duna—Tisza köze és a Mezőföld	Löszformák	Az Alföld Duna menti tájainak felszíne, nevezetességei, települései	A felszín, a települések és a gazdasági élet összefüggései	Pesti-síkság, Csepel-Solti-síkság, Kalocsai-síkság, Duna—Tisza közeli hátság, Mezőföld, Drávamelléki síkság, Sárköz. Kalocsa, Baja, Pusztavacs, Cegléd, Nagykörös, Kecskemét, Székesfehérvár, Dunaujváros, Paks, Mohács	Történelmi koncentráció

Óraszám 55	74	Az óra anyaga	Előzetes ismeretek	Új fogalmak, követelmények	Összefüggések	Kötelező topográfia	Megjegyzés, kiegészítés
14.	17.	A Tisza vidékén	Ártér, hullámtér, folyószabályozás	A Tisza menti tájak felszíne, nevezetességei, települései	A felszín, a települések és a gazdasági élet összefüggései	Beregi-síkság, Szatmári-síkság, Rétköz, Bodrogköz, Taktaköz, Borsodi-Mezőség, Jászság. Tiszaújváros, Jászberény, Szolnok, Szeged, Hortobágy, Nagykunság	Történelmi koncentráció
	18.	A Tiszántúl tájain	Lösz, homokbucka, folyószabályozás	A Tiszántúl felszíne, részei, nevezetességek, települések	A felszín, a települések és a gazdasági élet összefüggései	Maros—Körös köze, Körös-vidék, Hajdúság, Nyírség. Makó, Hódmezővásárhely, Orosháza, Szarvas, Gyomaendrőd, Békéscsaba, Gyula, Debrecen, Hajdúszoboszló, Nyíregyháza, Tiszavasvári	Történelmi koncentráció
15.	19.	A Kisalföld	Az alföldek keletkezése. A vulkán működése. A tanúhegy fogalma. Sziget, zátony, termálvíz	A Kisalföld természetföldrajzi jellemzői. Fekvése, kialakulása, felszíne, éghajlata, vízrajza, természetes növényzete, talaja	A felszín – domborzat – vízrajz – éghajlat – természetes növényzet – talaj összefüggései	Ság, Somló, Szigetköz, Lajta, Rába, Rábca, Marcal, Fertő tó	
	20.	Séta a Kisalföldön	Sziget, zátony, hordalékkúp	A Kisalföld részeinek felszíne, nevezetességek, települések	A felszín, a települések és a gazdasági élet összefüggései	Győri-medence, Szigetköz, Mosoni-síkság, Rábaköz, Fertő—Hanság medence, Marcal-medence, Győr-Tatai teraszvidék, Sokoró. Hegyeshalom, Mosonmagyaróvár, Kapuvár, Csorna, Pápa, Győr, Komárom, Tata, Bábolna, Pannonhalma	Történelmi koncentráció
16.	21.	Összefoglalás: Az Alföld és a Kisalföld					
17.	22.	Ellenőrzőlap: Az Alföld és a Kisalföld					
18.	23.	Az Alpokalja	Az Alpok keletkezése	Az Alpokalja természetföldrajzi jellemzői, részei, nevezetességek, települések	A felszín, az éghajlat, a települések és a gazdasági élet összefüggései	Soproni-hegység, Kőszegi-hegység, Vas-Soproni síkság, Kemeneshát, Vasi-hegyhát, Őrség, Írott-kő. Sopron, Nagycenk, Bük, Kőszeg, Szombathely, Sárvár, Ják, Szentgotthárd	Történelmi koncentráció
19.	24.	A Dunántúli-dombság	A csapadékvíz lemosó hatása. Kőolaj keletkezése	A Dunántúli-dombság természetföldrajzi jellemzői. Fekvése, kialakulása, felszíne, éghajlata, vízrajza, természetes növényzete, talajok, nevezetességek, települések	A felszín, az éghajlat, a gazdasági élet összefüggései	Zalai-dombság, Hetés, Göcsej, Somogyi-dombság, Belső-Somogy, Külső-Somogy. Zalaegerszeg, Nagykanizsa, Buzsák, Kaposvár	Történelmi koncentráció

Óraszám 55	74	Az óra anyaga	Előzetes ismeretek	Új fogalmak, követelmények	Összefüggések	Kötelező topográfia	Megjegyzés, kiegészítés
	25.	A Dunántúl délkeleti részein	Löszformák. Karsztjelenségek	A Délkelet-Dunántúl természetföldrajzi jellemzői, nevezetes települései	A felszín, az éghajlat, a települések és a gazdasági élet összefüggései	Baranya-Tolnai-dombság, Zselic, Völgység, Tolnai-hegység, Mecsek, Villányi-hegység, Szekszárdi-dombvidék. Szekszárd, Pécs, Abaliget	Történelmi koncentráció
20.	26.	A Dunántúli-középhegység I.	Mészköhegységek keletkezése. Törésvonal, karsztvíz	A Dunántúli-középhegység nyugati részének természetföldrajzi jellemzői, nevezetes települései	A domborzat, az éghajlat és a gazdasági élet összefüggései	Keszthelyi-hegység, Tapolcai-medence, Bakony, Balaton-felvidék, Tihanyi-félsziget, Móri-árok, Vértes, Badacsony. Hévíz, Keszthely, Tapolca, Tihany, Balatonfüred, Siófok, Veszprém, Ajka, Várpalota	Történelmi koncentráció
	27.	A Dunántúli-középhegység II.	Mészköhegységek keletkezése, vulkánkitörés lépései	A Dunántúli-középhegység természeti értékei, nevezetes települései	A domborzat, az éghajlat és a gazdasági élet összefüggései	Velencei-hegység, Dunazug-hegység, Gerecse, Pilis, Budai-hegység, Visegrádi-hegység, Tatai-árok. Dorog, Tatabánya, Lábatlan, Esztergom, Visegrád, Szentendre	Történelmi koncentráció
21.	28.	Az Északi-középhegység I.	Vulkáni működés. Mészköhegységek keletkezése	Az Északi-középhegység nyugati részének természetföldrajzi jellemzői, nevezetes települései	A domborzat, az éghajlat és a gazdasági élet összefüggései	Börzsöny, Nógrádi-medence, Cserhát, Naszály, Mátra, Kékes 1014 m. Vác, Hatvan, Hollókő, Salgótarján, Gyöngyös, Visonta, Recsk	Koncentráció a történelemmel
	29.	Az Északi-középhegység II.	Vulkáni működés, mészköhegységek keletkezése, ércképződés	Az Északi-középhegység keleti részének természetföldrajzi jellemzői, nevezetes települései	A domborzat, az éghajlat és a gazdasági élet összefüggései	Bükk, Borsodi-medence, Aggteleki-karszt, Baradla-barlang, Cserehát, Zempléni-hegység, Tokaji-hegy, Hegyalja. Miskolc, Kazincbarcika, Ózd, Eger, Sárospatak	Koncentráció a történelemmel
22.	30.	Budapest természeti adottságai	Agglomeráció, vonzaskörzet	Fővárosunk fekvése, felszíne, részei, vízrajza	A domborzat és a folyók hatása a települések kialakulására	Pesti-síkság, Budai-hegység, Gellérthegy, János-hegy, Szentendrei-sziget, Margit-sziget, Csepel-sziget	Koncentráció a történelemmel
	31.	Budapest gazdasági élete	Ipartelepítő tényezők. Gazdasági élet szerkezete. Privatizáció	Fővárosunk ipartelepítő tényezői, gazdasági élete, vonzaskörzete	Ipartelepítő tényezők és iparágak. A nagy fogyasztópiac (kereslet) és kínálat összefüggése. A központi szerepkör következményei	Budaörs, Százhalombatta, Érd, Mogyoród, Gödöllő	
23.	32.	Összefoglalás: Alpokalja, Dunántúli-dombság, Dunántúli-középhegység					
24.	33.	Ellenőrzőlap: Alpokalja, Dunántúli-dombság, Dunántúli-középhegység					

Óraszám 55	74	Az óra anyaga	Előzetes ismeretek	Új fogalmak, követelmények	Összefüggések	Kötelező topográfia	Megjegyzés, kiegészítés
25.	34.	Összefoglalás: Magyarország nagy tájainak földrajza					
26.	35.	Ellenőrzőlap: Magyarország nagy tájainak földrajza					
27.	36.	Hazánk lakossága	Nemzetiség, nemzetiségi jogok. Népsűrűség kiszámítása	Magyarország lakossága, nemzetiségei. Magyarok a nagyvilágban. A népesség területi eloszlása. Etnikai csoportok. népesedési folyamatok. Népsűrűség	Népességmozgások okai. A természeti adottságok és a lakosság területi elhelyezkedése		Hazánk lakossága: 10,2 millió, népsűrűség: 111 fő/km ²
*	37.	Kitántorgóink (forrásfeldolgozás)					
*	38.	Népművészetünk		Hazánk néprajzi értékei. Népi kultúra, építészet, népművészeti tárgyak, etnikai tájegységek	A természeti adottságok és a népi kultúra összefüggései		
28.	39.	Településeink I. A városok	Agglomeráció, urbanizáció, regionális központ	A városok funkciói, csoportosítása. Az urbanizáció, városfejlődés, agglomerációk	Lakosságszám, gazdasági tevékenység, funkció és a települések közötti összefüggés		
29.	40.	Településeink II. A falvak és szórványtelepülések		A falvak funkciói, csoportosítása lélekszám, alaprajz, funkció szerint. Szórványtelepülések. Megyék, megyeszékhelyek	A gazdasági tevékenység hatása a település arculatára		
*	41.	Hazánk gazdaságának általános vonásai	Infrastruktúra	Hazánk gazdasági életének fejlettsége, a gazdasági szerkezet átalakulása. Infrastruktúránk. A világgazdasági változások és hazánk	A világgazdasági változások globális hatásai		Koncentráció a történelemmel
30.	42.	Energiagazdálkodásunk	Elsődleges és másodlagos energiahordozók	Az energiagazdaság szerkezete. Az energiahordozók bányászata, felhasználása. Villamosenergia-termelés. Energiatakarékosság	Energiahordozók fogyása, a takarékoság fontossága. Energia-termelés és környezetszennyezés kapcsolata	Ajka, Tatabánya, Dorog, Miskolc, Pécs, Komló, Visonta. Szeged-Algyő, Zalaegerszeg, Orosháza. Százhalombatta, Tiszaújváros, Paks, Tiszalök, Kisköre	
	43.	Villamosenergia-termelésünk	A villamos áram	Az elektromos áram termelése	Az energiatermelés és a környezetszennyezés összefüggései	Százhalombatta, Tiszaújváros, Visonta, Pécs, Kazincbarcika, Ajka, Várpalota, Paks, Tiszalök, Kisköre	

Óraszám 55	74	Az óra anyaga	Előzetes ismeretek	Új fogalmak, követelmények	Összefüggések	Kötelező topográfia	Megjegyzés, kiegészítés
31.	44.	Ásványkincseink és felhasználásuk	Közetek, ércek, ásványok. Ércképződés	Hazánk legfontosabb ásványi nyersanyagai, ércei	A geológiai szerkezet és az ércképződés	Úrkút, Eplény, Iszkaszentgyörgy, Kincsesbánya, Halimba, Nyírad, Szóc, Gánt, Fenyőfő, Miskolc, Bélapátfalva, Pálháza, Mád, Rudabánya	
*	45.	Környezetünk állapota	Környezetvédelem, környezeti válság, szelektív hulladékgyűjtés. Üvegházhatás	Az ipari termelés, az emberi tevékenység hatása a természetre. Megoldási lehetőségek	A Föld egységes ökológiai rendszert alkot. Az emberi tevékenység és a környezetre gyakorolt káros hatások		
32.	46.	Hazánk ipara I.	Ipari ágazatok. A vasgyártás lépései. Az alumíniumgyártás lépései	Vaskohászat – acélgyártás. Alumíniumkohászat, gépgyártás	Az ipartelepítő tényezők és az ipari központok elhelyezkedése	Miskolc, Ózd, Salgótarján, Dunaújváros, Budapest, Ajka, Almásfüzitő, Mosonmagyaróvár, Várpalota, Székesfehérvár, Esztergom, Szentgotthárd, Győr, Nagykanizsa, Pápa, Jászberény, Veszprém, Eger, Kecskemét, Szolnok, Hódmezővásárhely	
33.	47.	Hazánk ipara II.		Vegyiparunk, építőanyagiparunk, könnyűiparunk	Az ipartelepítő tényezők és az ipari központok elhelyezkedése	Százhalombatta, Tiszaújváros, Zalaegerszeg, Szeged, Hajdúszoboszló, Kazincbarcika, Nyergesújfalu, Dorog, Debrecen, Tiszavasvári, Szolnok, Várpalota, Nyíregyháza, Szeged, Balatonfüzfő, Vác, Békéscsaba, Tata, Eger, Pécs, Herend, Ajka, Salgótarján, Hódmezővásárhely, Szentendre, Győr, Sopron, Mosonmagyaróvár, Szombathely, Pápa, Látatlan, Nagykanizsa, Székesfehérvár	
34.	48.	Mezőgazdaságunk	A mezőgazdaság ágazatai	A mezőgazdaság földrajzi és társadalmi adottságai	A természeti adottságok és a mezőgazdaság kapcsolata		
35.	49.	A növénytermesztés hazánkban	Gabonafélék, ipari növények, rostrnövények, takarmánynövények	Mezőgazdaságunk jellegzetes termesztett növényei	Az éghajlati adottságok és a növénytermesztés. A mezőgazdaság és az élelmiszeripar kapcsolata	Budapest, Sopron, Pécs, Nagykanizsa, Békéscsaba, Kecskemét, Székesfehérvár, Győr, Miskolc, Hatvan, Szolnok, Kaposvár, Pécs, Debrecen, Eger, Paks, Szeged, Békéscsaba, Hatvan, Zalaegerszeg, Sopron, Szekszárd, Eger	
	50.	Állattenyésztésünk	Állattartás – állattenyésztés	Az állattenyésztés feltételei, helyzete hazánkban	Az állattenyésztés és az élelmiszeripar kapcsolata	Budapest, Zalaegerszeg, Répcelak, Szeged, Pápa, Győr, Gyula, Debrecen, Pécs, Orosháza, Békéscsaba, Kecskemét	

Óraszám 55	74	Az óra anyaga	Előzetes ismeretek	Új fogalmak, követelmények	Összefüggések	Kötelező topográfia	Megjegyzés, kiegészítés
36.	51.	Közlekedésünk	Közlekedési ágazatok	Hazánk közlekedési hálózata. A közlekedési ágazatok múltja, jelene, jövője. Hatása a környezetre	A közlekedési hálózat előnyei és hátrányai	Dunaújváros, Mohács, Baja, Szeged, Csongrád, Szolnok, Ferihegy	
37.	52.	Nemzetközi kapcsolataink	OECD, NATO, CEFTA, EU	Nemzetközi kapcsolataink, európai integrációs törekvéseink. Külkereskedelmünk iránya és szerkezete	A világgazdaság és az integrációk		
38.	53.	Idegenforgalmunk	Turizmus	Hazánk idegenforgalmi adottságai, idegenforgalmunk, idegenforgalmi körzetek, központok	Természeti adottságok és a turizmus kapcsolata		
39.	54.	Gazdasági térszerkezetünk	Ipartelepítő tényezők	Gazdasági körzeteink és területeink	A gazdasági térszerkezet összefüggése az ipartelepítő tényezőkkel, gazdasági élettel	Topográfia: az előző témákból tematikusan válogatva	
40.	55.	Megyénk földrajza		Természeti adottságok, gazdaság élet			
41.	56.	Lakóhelyünk földrajza		Fekvése, története, hagyományok, gazdasági élet			
42.	57.	Összefoglalás: Hazánk gazdasági élete					
43.	58.	Ellenőrzőlap: Hazánk gazdasági élete					
*	59.	A csillagászati ismeretek rövid története (Olvasmány)		A csillagászat rövid története. Gagarin, Armstrong, Farkas Bertalan			Eratoszthenész, Hipparchosz, Ptolemaiosz, G. Bruno, Kepler, Galilei, Newton
44.	60.	Naprendszerünk központja, a Nap		A Nap fizikai tulajdonságai, földi hatásai. Csillag, term nukleáris folyamat, napfolt, napkitörés, sarki fény	A Nap hatása a Földre, a földi életre		
45.	61.	Naprendszerünk tagjai I.		A bolygók: Merkúr, Vénusz Föld, Mars, Jupiter, Szaturnusz, Uránusz, Neptunusz, Plútó. A bolygók jellemzői, mozgásai	A bolygók hasonlóságai és különbözőségei		
46.	62.	Naprendszerünk tagjai II.		A holdak, kisbolygók, üstökösök, meteorok			

Óraszám 55	74	Az óra anyaga	Előzetes ismeretek	Új fogalmak, követelmények	Összefüggések	Kötelező topográfia	Megjegyzés, kiegészítés
47.	63.	A Föld		A Föld gömb alakja és ennek következményei	A gömb alak következményeinek megfigyelése		Geoid alak, látóhatár, zenit
	64.	A Föld mozgásai		A Föld forgása és keringése, valamint ezek következményei. Az évszakok váltakozása	A forgás következményeinek megfigyelése		Március 21., június 22., szeptember 23., december 22. Napéjegyenlőség, napforduló
48.	65.	A Hold		A Hold fizikai tulajdonságai, mozgásai, fényváltozásai. Holdfogyatkozás, napfogyatkozás	Hold és Föld egymásra hatása		Holdfázisok: újhold, első negyed, teljehold, utolsó negyed
49.	66.	Csillagok és csillagrendszerek		A csillagok keletkezése, jellemzői és megszűnése. Tejútrendszer, galaxisok			Tejútrendszer, galaxis, extragalaxis, fényév
50.	67.	Tájékozódás az égbolton		A leggyakoribb csillagképek			Nagy Medve, Kis Medve, Orion
	68.	Tájékozódás a térképen		A térképek története, felépítése, típusai, jelrendszere	A valóság és a térkép összehasonlítása		Térkép, térképvázlat, méretarány, vonalas mérték. Térképi mérések. tematikus térképek
51.	69.	A földrajzi fókusz		Földrajzi szélesség, földrajzi hosszúság. Helymeghatározás a térképen		Egyenlítő, Északi-sark, Északi sarkkör, Ráktérítő, Baktérítő, Déli sarkkör, Déli-sark. Kezdő hosszúsági kör	Greenwich
*	70.	A műholdak és a tájékozódás		Műholdfelvételek, műholdak használata a gazdasági életben			
52.	71.	Tájékozódás az időben		Napi és évi időszámítás. Időzónák a Földön. Naptár			Helyi idő, zónaidő, világidő
53.	72.	Az űrutatás az emberiség szolgálatában		A világűr meghódításának lépései			Gagarin, Armstrong, Farkas Bertalan
54.	73.	Összefoglalás: Csillagászati ismeretek					
55.	74.	Ellenőrzőlap: Csillagászati ismeretek					

Konzept-H Kiadó

2081 Piliscsaba, Fő út 197.

Tel./fax: 06 26 373-367

E-mail: konsept@elender.hu

Internet cím: www.konsept.hu

Felelős kiadó: Simon István

Műszaki szerkesztő: Borbély Tamás

Nyomás és kötés: Stílus Print Kft., Budapest
Felelős vezető: Telek István ügyvezető igazgató